

gyónásról, a *G* iv a két szentségről: a keresztségről és úrvacsoráról meg a szabadakarattól (ez DÉVAI művében 4^{1/2} oldal); a *H* iven volt (CORNIDES szerint 8 lapon: Régi M. Költők Tára II. k. 375. l.) FARKAS András éneke, melyet a Régi Magyar Költők Tára II. k. 13—24. l. más forrásokból közöl. GÁLSZÉCSI e művének 112 oldalából tehát 32 o. ismeretes előttünk

SZILÁDY Áron említett följegyzése szerint: «Különösebben említésre méltó az, hogy GÁLSZÉCSI könyvének eme darabjaival együtt DÉVAI magyar művének is előkerült egy ive, de nem az egyetlen ép és egy csonka példányban fenmaradt kiadásból, hanem attól különböző, hihetően a második kiadásból. Ebben ugyanis DÉVAI helyesírása az első kiadáséval teljesen megegyez, de a sorok hosszabbak s a lapok nagyobb méretűek.» Itt DÉVAI Mátyás: *At tíz parantsolatnac...* c. művéről van szó, melyet SZILÁDY Áron 1897-ben hasonmásban kiadott. Ez a nyomtatványrészlet is megvan: a könyv *C* ive, mely a hasonmáskiadás 33—49. oldalainak szövegével betűszerint egyezik. Különbség köztük az, hogy a hasonmáskiadás eredetije 4-rétű (l. az ívjelzést), míg amaz 8-rétű; s más a két nyomtatvány lap- és sorbeosztása. Ez tehát egészen új adalék a Régi Magyar Könyvtárhoz.

HAJNÓCZY IVÁN DR.

Adatok egy magyar zenei bibliográfiához.

E folyóirat hasábjain már húsz esztendővel ezelőtt történt kísérlet magyar és magyar vonatkozású zeneművek lajstromának összeállítására: CSIKY János tollából ered e tanulmány *Régi magyar művészeti zene* címmel.¹ A Régi Magyar Könyvtár példájára, de — mert kéziratokat is említ, egyet a XIX. sz.-ből — nem a Régi Magy. Könyvtár elvei szerint készült, 22 adalékot tartalmazó fősorolás természetszerűleg nem is törekedhetett a teljességre, kivéve talán az egy BAKFARK Bálint műveit illetőleg,² s tévedésektől sem volt ment, mint ahogy azt KROFF Lajos kimutatta.³ CSIKY kísérlete folytatásra nem talált, jöllehet egy magyar zenei bibliográfia megírásának fontosságát többen hangsúlyozták.⁴

¹ Magy. Könyvszemle 1905. 116—133. l.

² Mindössze *Intabulatura*. Liber primus. Lugduni apud Jacobum Modernum. 1552. c. művét nem említi (egyetlen ismert példánya a vesoul-i városi ktárban van).

³ Adalékok a régi magyar zene történetéhez. Századok 1906. 548 skk. ll.

⁴ FABÓ Bertalan: A magyar népdal zenei fejlődése 1908. 276. l., ISOZ Kálmán: A zenei bibliográfia fontosságáról. Zeneközlöny 1909. 234—6., 243—4. l.

A következő nyolc adalék közül a 7. sz. pótlás,¹ a 8. sz. kiegészítés a Régi Magy. Kvt.-hoz. Az 1. sz. adalékot a Magyar zenei bibliográfia tágabb értelmezésénél fogva kell megemlítenünk, úgyszintén a 6. számút is, bár ez utóbbit ajánlása is jogosulttá teszi. RAUCH András 1629—56. években soproni orgonista volt, címlaptanusága szerint: *Civis in Libera Regiaque Civitate Sempronio.*

1. Nürnberg 1600.

Demantius Christophorus TYMPANVM MILITARE, | Vngerische Heerdrummel vnd Feld- | geschrey, neben andern auch Vngerischen Schlachten | vnd Victorien Liedern, | An alle Ritterliche Helden, vnd Kriegsleute, der gantzen Deut- | schen Nation, auch anderer Völcker, wider der Erbfeind vnsers Christlichen Namens | den Türcken, wie solche mit Menschlicher stimme, neben allerhand Instrumenten, vnd Seitenspie- | len können Musiciret vnd gesungen werden, mit besonderm fleiß in sechs | Stimmen, artlich gesetzt vnd Componiret, | Durch | Christophorum Demantium Musicum. | CANTVS. I. | Gedruckt zu Nürnberg, durch Katharina | Dieterichin, Im Jar Christi. || CIO IO C. | 4. r., 6. szólam (C. I. II. A. T. I. II. B.)

A 3. és 4. lapon az ajánlás: *Den . . . Herren Haupt vnd Rathmannen der Keyserlichen weitberühmten Statt Preßlau . . . Datum Zittaw am Neuen Jarstag, CIO IO C. Christophorus Demantius an jetzo Cantor der Königlichen Statt Zittaw in Oberlaußnitz etc. — Tartalma 5 hatszólamú —, egyenként két részből álló ének a következő felírásokkal: I. Vngerische Heerdrummel. II. Feldgeschrey des Christlichen Vngrischen Kriegsvölcks. III. Siebenbürgische Heerpaucken. IIII. Victorien Lied, der Christlichen Manhaftten Kriegeshelden der Vestung Rab. V. Praelium Vngaricum, Divo Imperatori Rodolpho II. decantatum.*

Emlti Emil BOHN: *Bibliographie der Musik-Druckwerke bis, 1700 welche in der Stadtbibliothek, . . . zu Breslau aufbewahrt werden c. munkája* (Berlin 1883. 110. l.).

¹ KUSSER János *Allus Concentuum Sacrorum* c. műve. KUSSER * 1626 nov. 11.-én valószínűleg Pozsonyban — † 1696-ban Stuttgartban. 1649-ben a körmöcbányai gimnázium zenetanítója volt (v. ö. Isoz: *Körmöcbánya zenészei a XVII. században.* 1907. 23. l.), 1656—57. években a soproni ev. egyházközség kántor-tanítója. Innen hívták vissza 1657. márc. 20.-án Pozsonyba, az előbbihez hasonló funkciók ellátására (v. ö. PAYR Sándor: *A soproni ev. egyházközség története I.* 1917. 364. l.). Pozsonyt, az 1673-iki vésztorvényszek láttára, kényszerült elhagyni s előbb a sopronmegyei Ruszton tartózkodott, majd Stuttgartban volt orgonista. — A darmstadti könyvtár őrzi egy 28 egyházi éneket tartalmazó kéziratát (v. ö. EITNER: *Quellen-Lexikon* 5. 1901. 481. l.).

Boroszlói városi ktár (2 pld., a 2. pld. Emil BOHN hagyatékában). — Löbau—briegi gimn. ktára (C. II. A. T. B.).

2. Bécs, 1635.

Rauch, Andreas Conventus Votivus | SUB | SERENISSIMI AC | POTENTISSIMI ROMANO- | rum Imperatoris femper Augusti | FERDINANDI | II. GERMANIAE, | Hungariae, Bohemiae, REGIS, . . . | AD | Comitia Semproniana ingressum solemnem & aufpicatiffi- | mum, Incltyti Senatús ejusdem loci, juffu & voluntate | decantatus. | Anno M. DC. XXXIV. Die 18. Decembris. | Vox Primi Chori. | Authore ANDREA RAUCH ORGA- | nista Sempronienfi. | VIENNAE AUSTRIAE, | Apud Gregorium Gelbhaar, | Typographum Caesareum, Anno M. DC. XXXV. |

18 db 2, ill. 1 lapból álló szólám (in folio).

Idézve BOHN: *Bibliographie der Musik-Druckwerke bis 1700 c. műve nyomán* (Berlin 1883. 325. l.).

Bécsi nemzeti ktár. — Boroszlói városi ktár.

3. Nürnberg 1641.

Rauch, Andreas MISSA, | VESPERA | ET | ALII SACRI CON- | CENTUS CONCERTATI, | DUABUS VOCIBUS | VIVIS, ADHIBITO CAVICYM- | BALO, CHELY ET FIDIBUS MAJO- | RIBUS, DECANTANDI, COMPO- | SITI ET IN LUCEM | EDITI. | AB | ANDREA RAUCH POT- | tendorfenfi, apud Sempronienfes | Organoedo. | CANTUS I. VEL TENOR. | Noribergae, | Typis & Sumptibus | WOLFFGANGI ENDTERI. || M. DC. XLI. | 4 r., 3 szólám.

Ajánlja testvérének, RAUCH Jakab kapitánynak. A 2. lapon RAUCH András metszett képe a következő főírással: EFFIGIES ANDREAE RAVCH POTTENDORF AUSTRIACU ÆT SUÆ XLIX.

Múz. (csupán CANTUS II. VEL TENOR szólama) — boroszlói városi ktár.

4. Bécs 1648.

Rauch, Andreas PRIMA VOX. | CURRUS TRIVMPHALIS | MUSICI, | IMPERATORVM | ROMANORVM TREDECIM | EX AVGVSTISSIMA | ARCHIDV- | CALI DOMO AVSTRIACA. | In quo felectiores Jubilares, Triumphales, ac folennes | Festivales Cantus, 8. 9. 10. 11. 12. pluriumq; vocum, cum duplicato | Generali Baffo, vocali juxtim

atque instrumentali arte ad de- | cantandum difpositi continentur. | Hifce, pro majori augmento ac gravitate, quatuor Vocum Capellae, suavi- | bus refertae Symphonijo adjunctae funt, juxta placitum vel adhi- | bendae vel omittendae. | Posteriores octo Cantiones, Concerta videlicet & Mu- | tetae, ita directae funt, ut datò certò signò, earum singulis tubae ac tym- | pana intermisceri, unaq; aeneorum tormentorum fclopeto- | rumq; explofio in Salve ter fieri quàm aptiffimè | queat. | Poft DEI T. O. M. laudem & gloriam, in aeternam | Invictiffimae Domus Auftriacae memo- | riam, fimpliciffima & | devotiffima mente concinnati | AB | ANDREA RAVCH, Pottendorff: Auftriaci, | Cive in Libera Regiaq; Civitate Sem- | pronio Inferioris | Hungariae. | Cum Privilegio Sacratiffimae Caefareae | Majestatis. | Anno falutis, M. DC. XLVIII. | VIENNAE, Typis Matthaei Rictig, fumptibus verò Authoris. | 4 r., 14 szólám.

Emlti BOHN (i. m. 326. l.).

Lőcsei ev. egyh. — Boroszlói városi ktár.

5. Wien und Lucern 1651.

Rauch, Andreas: Newes Thymiaterium oder Rauchfässlein, in welchem ein volkommene Mess wie auch vnderschiedliche Geistliche Concerten... von 3 und 4 Stimm. mit Instrumenten. Wien vnd Lucern 1651.

Emlti *Zusatzband zur Gesch. d. Ges. d. Mus.-fr. in Wien. 1912. 9. l.*

Bécsi Ges. d. Mus.-fr. ktára.

6. Nürnberg 1655.

Bockshorn (Capricornus) Samuel. CANTO PRIMO | IN CON- CERTO. | OPUS | MUSICUM, | ab 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Vocibus concertantibus, & variis Instrumentis adjuncto Choro pleniori, five, ut vocant, | in Ripieno concinnatum | ET | VIRO | NOBILISSIMO AMPLIS- SIMO AC PRVDENTISSIMO | DN. ANDRAE SEGNERO, | Lib. Regiaeque Reipubl. Pofoniensis Confulari | graviffimo, &c. | DEDICA- TVM | á | SAMUELE CAPRICORNO, | Muficae ibid. ad SS. Trinit. Directore. | (Arabeszk.) | NORIMBERGAE, | TYPIS CHRISTOPHORI GERHARDI, | SUMTIBUS AUTHORIS. || Anno M. DL. LV. | 20 szólám in folio.

BOCKSHORN 1651-től 1657 májusáig karmester s (egy éven át) a klasz- szikus nyelvek gimnáziumi tanára volt Pozsonyban. (V. ö. J. SITTARD: *Samuel Capricornus contra Philípp Friedrich Bőddecker. Sammelb. d. Int. Mus.-ges.*

III. Leipzig 1901. 1. füz.) EITNERnek az az állítása, hogy BOCKSHORN 1655-ben már nem volt Magyarországon (*Quellen-Lexikon* 2. 1900. 319. l.) természetesen téves.

Bécsi nemzeti ktár — berlini állami ktár — boroszlói városi ktár.

7. Pozsony 1669. (RMK. II. kötetéhez.)

Kusser (Johann) *Altus Concentuum Sacrorum, Quaternis & Quinis Vocibus decantandorum. Opus primum, continens duodecim Psalmos & septem Magnificat. Concinnatum & in lucem editum a Johāne Kufsero Musici Chori ad S. S. Trinitatem Directore. Posenii* imprimebat Gottfriedus Gründer 1669.

Említi Gottlieb GAMAUF *Ausführliche Geschichte der evangelischen Kirche in Oedenburg* c. kéziratosa műve (1818—1835, Nemzeti Múz. kéziratára, Quart. Germ. 414.) nyomán PAYR Sándor A soproni evangélikus egyházközség története c. munkájában (I. 1917. 364. l.; GAMAUF művének KUSSERRE vonatkozó részét PAYR pontatlanul idézi, helyesen: II. Th. 1. Abth. 416. l.) — és E. L. GERBER *Historisch-Biographisches Lexicon der Tonkünstler* c. művének I. kötetében (Leipzig 1790. 772. h.). Eddig egy példánya sem ösmeretes. (V. ö. EITNER: *Quellen-Lexikon* 5. Leipzig 1901. 481. l.). — Ezt az adalékot azonban fenn tartással kell közölnünk, mert egy Gottfriedus GRÜNDER nevű nyomdász ezidőtájt (1650—1679) Boroszlóban élt. (V. ö. BOHN: *Bibl. der Musik-Druckwerke bis 1700*, Berlin 1883. 219—220. l., SZABÓ K.-HELLEBRANT: *Régi magyar könyvtár* III. 2. rész 2968. etc.)

8. Durlach 1711. (RMK. III: 4766. sz.-hoz.)

BULYOVSKY műve latinul is megjelent a következő címmel: *Taftatura quinque formis Panarmonico-Metathetica, fuis quibusdam virtutibus adumbrata, Cujus ope, foni omnes mufici excitantur: Thema quodcunque, quotumcunque in gradum Muficum, tam fursum, quam deorfum eadem femper fervata proportione geometrica, fine ulla offensione, transponitur: Circulatio Mufica plene conficitur: omnes morbi Clavaturae vulgaris radicitus talluntur: resque Mufica univerfa, quod admirabunda juxta agnoscet pofteritas divinae artis desideratum. Inventum multorum annorum meditatione, ac labore Durlaci 1711. Hecht. 4° 8 l.*

Idézve FORKEL: *Allg. Litteratur der Musik* c. műve nyomán (Leipzig 1792. 262. l.)

Hannover.

MAJOR ERVIN.